

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԳԱ. ԱՆԴՐԻԱՆ. ԽՈՐԴԻՔՆ Վ.Ա.ԿԵՐՈՅԱՆԻԱՆ

491.99-8

Կ-29

لِهَمَّا يُقْرَأُتْ

3741

و

بِرْجَمَة

لِهَمَّا يُقْرَأُتْ

لِسْرَئِيلْ مُحَمَّدْ ۖ لِسْرَئِيلْ مُحَمَّدْ

ՄԻԶԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

—→—←—

ԿՈՒՍՈՒՑՈՒՆՔ

Հայոցանուրին, Փախաղակ Թագմանուրին, Աւդացուրին, Քեռականուրին կանոններ, Զուցաւուրին, Բառագիտուրին և Յատկաբանուրին :

ԵԱՐ Տպագրուրին

Ա. Շ. Ա. Տ. Ա. Ի. Բ. Յ

ՊԵՏՐՈՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ԱՆ ԳԵՂԱՆ ՊԵՏՐՈՍ ԽՈՐԴԻՔՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՅՆ
ԱՐՈԿ, ԵՎ ԱՐԱ, ԼԵԶՈՒՅ ՈՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

—

Կ. ՊՈԼԻՍ

Տպագր. Մ. ԱՍՏՐԵՍ. Եւ Ընկ.

1902

نَهْمَانِي قَائِمٌ

491.99-8

4-29

٦

نَبِيُّهُ

ሀ አ ስ ዓ ሰ ዓ

Ըսթերօնակութեան և ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՄԻԶԻՆ ԴԱՍԵՆԹԱՑՔ

ԵՐԿՐՈՒԴ ՏԱՐԻ

ԿՈՒՍՈՒՑԱՆԿ

Ընթացակարգին, Փախադառն Թարգմանութիւն, Աւդագրութիւն, Քերականական կանոններ, Զրուցառութիւն, Բառայինութիւն և Ցանկարանութիւն :

ՆԱՐ ՏՅԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Digitized by srujanika@gmail.com

ՊԵՏՐՈՎ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ԱՆԴԱՄ ԴԻԲԱՆԻ ՊԵՏՈՎԱՆ ԽՈՐՀՈՂՈՅ ԵՒ ՈԽՈՒՑԻՉ
ՕՍՄ. ՊԱՐՍԿ. ԵՒ ԱՐԱԲ. ԼԵԶՈՒՅՑ ՈՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

معارف نظارت و مطبوعات مدیریت اعلیه لرینک ۳۸۵ نومرس ولو رخصایه طبع او لشدر

Կ. ՊՈԼԻՍ
Տպագր. Մ. ԱՎՐԵՆՅԱՆ Խ. ԸՆԿ
1902

491.99 - 8

498

4-89 ՆԱԽԱԲԱԿ 2002

276-ԿԱ

Նոր ճպագրութեան առքիւ

Գրքիս Միջին Դասընթացքի երկրորդ տարւոյ առաջին
տպագրութեան սուղ ժամանակի մէջ սպառումը, և կրթական
Ծրագրի համաձայն պատրաստուած Օսմ. Դասընթացքիս օրէ
օր առաւել ևս Պատ. Տեսչաց և Ուսուցչաց կողմանէ գնա-
հատումը, յորդորեցին զիս, կատարեալ խնամքով և հոգա-
ծութեամբ բոլորովին փարեփոխել Բ. Տարի « Բէհնիւմայի
Գրադ. վէ Թէրձէմէ » ի երկրորդ տպագրութիւնն :

« Բէհնիւմայի Գրադ. վէ Թէրձէմէ » ի Առաջին տարին,
որ Միջին Դասընթացքի Առաջին տարւոյ աշակերտաց հա-
մար պատրաստուած է, զայն աւարտող տղայոց այս դա-
սագիրքը օտար չպիտի երեւի . ինչ որ անոնք առաջինին մէջ
սովորեցան, նոյնին շարունակութիւնը աւելի բարձր ու գրա-
կան պիտի գտնեն ասոր մէջ :

Ամէն մէկ դասի սկիզբն ըստ առաջնոյն գրած եմ բա-
ռագիտութիւն մը, զոր աշակերտք անհրաժեշտ պարտին լաւ
մը սովորիլ :

Բառագիտութենէ վերջ, գրուած են ընթերցանութեան
հաստուածներ, որ արդի Օսմաննեան գրականութեան օրի-
նաց համաձայն՝ այլազան օգտակար, հրահանգիչ և շահեկան
նիւթերու վրայ գրուած արձակ և ոտանաւոր գրուածներ,
ընտանեկան նամակներ ու բարոյական առաջներ են :

Ընթեռնլի ամէն մէկ հաստուածէ վերջ, գրուած է հար-
ցարան մը թուրքերէն տառերով, աշակերտք սոյն հարցում-
ներուն թէ՛ գրաւոր և թէ՛ բերանացի պատասխան պիտի տան:

Գրեթէ ամէն դասի հարցարանէն վերջ Հայերէնէ Օսմ.
թարգմանութեան համար վարժութիւններ տուած եմ՝ աս-
տիճանաբար դժուարացած, ուր թուրք, հատուածներու մէջ

46794-ահ

2010

գործածուած դժուար բառերն և ասութիւնները դնել ջանացած եմ, ինչ որ բառերուն նշանակութիւնը աշակերտաց մտքին մէջ դրոշմելու մեծապէս կը նպաստէ : Այս առթիւ քերականական և շարադասութեան կանոններ ալ դրուած են մէն մի Հայերէնէ Օսմ. թարգմանութեան վարժութենէ վերջ, որոնք թարգմանութիւնը դիւրացնելէ զատ, դժուարագոյն կարծուած Օսմաններէն լեզուի քերականութեան բանալին պիտի լինին, քանի որ արդէն աշակերտաց ձեռքը պիտի կրնայ արուիլ սոյն ընթերցանութեան դասագրքին հետ Համառօտ Քերականութեան դասագիրքս ալ :

Ասոնցմէ զատ, սոյն Միջին Դասընթացքին Բ. տարւոյ
մէջ, ամէն մէկ դասէ վերջ աւելցուցի ոճեր, մասնաւոր ա-
սութիւններ իրենց արտասանութեամբ ու նշանակութեամբ,
զորս լաւապէս և հեշտիւ ուսանելու համար աշակերտք զայնտ
մասնաւոր նախադասութեանդ մէջ պիտի գործածեն :

Տարակոյս չունիմ որ հաճութեամբ պիտի տեսնենք Միջին Դասընթացքի երկու տարիներն աւարտող մատադ տղաքներ, որ Օսմանեան օգտակարագոյն լեզուի մասին ստացած ըլլան գրական, քերականական այնքան հմտութիւն՝ որ հին տաեն երկար տափիներու տեւողութեան մէջ ձեռք չեր բերուեր :

ՀԵՂԻՆԱԿՐ

ՊԵՏՐՈՍ ԿԱՐԵՎՈՅԵՎԻ

18 *Uwrah* 1902

Hulhulswr 4. *Qn,hu*

رہنمائی قرائت و ترجمہ

ایکنچھی سنه

برنجی درس — تحدیث نعمت

Բառագիրութիւն . — կլատ

شہنشاہ گھے-
تھا کیسی کیا ہے یعنی کوئی بڑا سماں کیا تو میراں نے اپنے پیارے شاہ کو اپنے دل میں کھینچ لے دیا۔

ای شهنشاه معظم ، ای شه لطف اقiran ،
همت قدسیه ک ایتدی ملککی دارالامان ،
مستظل عدلك اولسون اصدقای بندکان .
بیک یشا ای شهریار مرحمتبخش جهان ،
خلق عالم سایه لطفکده اولسون شادمان .

شهریار پر کر مسین شاه عالی منقبت ،
همت و اقدامک آچدی شاهراه معرفت ،
اصدقایلر بوکون احراز شان و مفخرت .
بیک یشا ای شهریار مرحمتی خش جهان ،
خلق عالم سایه لطفکده او لسوون شادمان .

یارب ! ایمه بزدن اکسیک شهریارک سایه‌سین،
کافل امن و حضور ایت سایه شان وايه‌سین ،
پايدار ايله هميشه شوكت بي غايهم‌سین .

یوقاریده کی منظومه بی طلبیه ایجہ قرائت و ترجمه ایندیردکن صکره آنی
از بر و نزهه ده تحویل ایندیرملي .

شو آلتده ک اصطلاحاتی طلبه عباره آورده‌رنده قول‌لاغنی .

(ا) حیرت بخش عقول بدرجیه واصل (نایرکیت اپالیغیت) متفعل
 اپلیکیشن کیت فلسفیت (فلسفه) متفکرین قارئانی فلسفه
 اپالیکیشن کیت فلسفه انسانیتی میر خاصیتی
 (ب) پیش از نظر انتباوه وضع (کیت فلسفیت کیت فلسفیت)

արթնութեան աշաց առջև գնել, մեկու մը ուշադշութեան յանձնել։

ابکنھی درس — جلوس مسعدت مائوس حضرت پادشاھی

Բառագիրնութիւն — کلمات

عید اکبر در بوکون شاداندر عثمانیان ،
تختی تنور ایلدی زیرا بوکون شاه جهان ،
سایه شاهانه سنده اولدی عالم شادمان ،
بو دعای ایلر عالم هر زمان ورد زبان .

علمی، شاد ایلدک روز جلوسکدنبری ،

چوق یشا ای پادشاهان جهانک سروری .
کنده دور کده کوکلردن غموم و اضطراب ،
بنداگانک شوق و شادیدن دمادم حصه یاب ،
غبطه ایتدگه قادیله نجوم و ماهتاب ،
هر کمی مستغرق شوق ایندی نور بی حساب .
علمی شاد ایلدک روز جلوس کدنبری ،
چوق یشا ای پادشاهان جهانک سروری .

ای شهنشاه عدالت پرور و شوکت فرا ،
فیض الطافلکله ایمشد مرارف اعتلا ،
معرفت ، صنعت ، تعمم ایلمکده دائما ،
سطوتک آفاق عثمانیانه ویردی انجلا .
علی شاد ایلدک روز جلوسکدنبری ،
حقوق یشا ای پادشاهان جهانک سروزی .

شو یو قاریده ک منظومه می طلبیه ایجه قرائت و ترجمه ایتدیرد کدن صکره آنی
از بر و نزهه ده تحولیل ایتدیر ملی .

شو آنده کی اصطلاحاتی طبیه عباره آرد زنده قول لاغنی .
 نیز (۶۷) نعمت معارفه اجیا اینک
 مانی کی گرفتوانیم روازی فرمیک رکنیت و نایابی کیل :
 (۶۸) طریق تجربه ی خطوه انداز اولی
 گشتنی (۶۹) فرمودنیم رکنیت و نایابی کیل (فرمیک)
 مانی کی گرفتوانیم روازی فرمیک رکنیت و نایابی کیل .

اوچنجي درس — كتاب

Բառագիտութիւն — կլատ

اخلاق صلاحه و افکارك تنویریه خدمت ایدن کتاب قدر نافع
واکنجه‌ی برشی او ملديني معلوم در . بویله بر کتابك بخش ایده‌جكی

فائدەلری تقدیر ایدن! رباب مطالعەنک حاصل ایتىكى لىتلەرە ھېچ بىرىشى مساوى اولهماز . بركتابىك قدر و قيمىته بىردىلىل اولق اوزىزە كونك بىرندە بىر پىدر اوغلۇرنىن بىرىنىڭ الندە بولسان كتابى كورمكەلە الندەكى نەدر؟ دىه صورار . اوغلى «ذكى اولانلىك آرقەداشى در» دىه درحال جواب ويرمىسىندىن، پىدرى چو جىڭ بويىلە حكىمتى جوابىندىن چوقى منۇن و مىسرور اوپۇر واوغلىنىڭ كۆزلىكتابلىك فائەلرini آكلايدىغىندىن طولالىي جىتاب واجب الوجود حضر تىلىنى شىكىلر اىدر .

سُؤالنَّ — **لُورْجُورْوْسِي**

هانکي کتاب نافع و اکانجه‌لي در؟ - کوزل برکتاب نه يه بکزره؟ - بر پدر
النده کتاب بولنان اوغلنه النده‌كی نهدر ديه صوردقده اوغلی نهجواب ويرره؟ -
موجواني اوزرنه مدری نه اولور؟ -

شو آلتده کی اصطلاحاتی طلبه عباره آرهل ندھ قوللاغنلی .

(١) [գահըլյաքի չարկան աղկյումէգ (էղ)]
մեկնաման անիւը դարձնել, մեկնիլ (Շոգենառուի, շո-
քելառքի պէս բաներու համար կ'ըստուի) :
(٢) [իրզիհալի տարի պէգ (էղ)] յաւե-
տենական աշխարհը երթալ, մեռնիլ :

Հայերէնէ Օսմանիրէն քարգմանութեան
Վարժութիւն. — Ա. Դաս

Հայրս հինդ օգտակար գիրք գնեց : — Ես օգտակար գրքեր սլամի կարդամ : — Եաւ գիրք կարդալ ուղղին ընթելցասէր կըսեն : — Աւսոցիները (մա

— (مکافات) : —

Կանոն . — Օսմանիերէն նախադասութիւն մը կազմելու
համար, նախ՝ տէր բային (فاعل) (مفعول) և ա-
մենէն վերջն ալ գիմաւոր բայը (ذات فل) կը^و ա درم ایکی کتاب, (գարունը եկաւ چը որ .) یهار گلدی (گարունը եկաւ چը որ .) ։ Սա նու Ա լ դ ی (եղբայր երկու գիրք գնեց) :

در دنجی درس — اوقمه نک یازمه نک فائده سی

Բառագիրսութիւն — کلات

درحال skribia^z اونايمخواپكى . خانه خلقى ىساڭلىكى ىساڭلۇر ئىنلىگىر ، ئىوانلىكى مەزىق
قۇنىتلىپۇنىرىرىپ طېيىب طېيىب (ابدا اپارلۇپقا يە. گ.). رېچەر ئەتكەنغا ۋە-
ۋەقاپلىرى . دىكىرىنىڭلەرى خارجىدىن، ىكەنچىلىرى مەلۇمەتلىك . ىساڭلۇر ئەتكەنغا
ئېرىپكەن . (۱) استعمال ىساڭلۇماش (كەن) گۈرمەدەلى . عذاب 'اۋماق' ئامىلىغاننىپ، چارپ-
چارماڭنىپ . (۲) دوام skifus (كەن) چارپىنىۋالىلى . (۳) جلب مەكىزى
(كەن) կاۋانلىق . (۴) معجب ئەكتەن ئەكتەن ئەكتەن ئەكتەن ئەكتەن . درعەپ skifusقاپ ىسلىرىنى .
چەھالات مەكىنلەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن .
پادىزەر ۋەساپكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن .
قىچق 'اۋماق' ئامىمىت ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن ئەتكەن .

وهي نامنده برجو جفك ببابسي خسته اولمش ايدي . طيب آكا
ايک علاج ويرمش ايدي . وهي درحال رچته يي اجزا جي يه كوتوروب
ايک شيشه علاج يابدیرر اووه كتيرر . شيشه لرك برنده ساعته بر
قاشق ايجيله جك برصو ، ديكرنده ده وجوده سوروله جك سيهان بر ياغ
وار ايدي . بو اينکنجي شيشه اوزرینه بر قرمزي ياقته يايشمن و

شوا آنده کی اصطلاحاتی طبله عباره آرمه زنده قولانمی.

կանիյմէդ պիլ-
ֆըրսադը، ֆուրսադը կանիյմէդ պիل-
մէք առիթէն օդուտ քաղել：
Դէմիրի սադը իհղիմամ էդմէք)
ջանալու կազմ և սպատրաստ ըլլալ：

Հայերէն Օսմաներէն բարգմանութեան Վարժութիւն. — Բ. Գաս

Բժիշկը գեղ կուտայ, գեղագործն ալ գեղ կը շինէ—
Կարդալ գրել չ'գիտնալէն մեծ վտանգներ յառաջ
կուդան : — Կարդալ գրել չ'գիտցող մարդը տգիտու-
թեան մէջ կը մնայ : — Հայրս և մեծ եղբայրա լսու կար-
դալ գրել գիտեն . ես ալ անոնց պէս սովորելու հա-
մար, վարժարան կ'երթամ ու գիշեր ցորեկ կ'աշխատիմ—
— Ընթերցասէր (ارباب مطالعه دن او لان) մարդը ամբողջ աշ-
խարհս պտտած կ'ըլլայ : — Մեր իւազին (محله) մէջ եր-
կու գեղարան (اجز اخانه) կայ . ասոնցմէ մին մեծ է, իսկ
միւսը փոքր : Այս գեղարանները գիշերներն ալ բաց են:

Կանոն . — Օսմաներէնի մէջ եթէ տէր բային յոգնակի-
կամ մէկէ աւելի ըլլայ, բայը յոգնակի կը դրուի. զոր օր-
Մطիل իز կلدիլ , (մեր ու-
սուցիչներն եկան) :

Ասկայն երրորդ դէմք բայը եղակի կը դրուի, եթէ նոյն-
իսկ յոգնակի կամ մէկէ աւելի տէր բայի ունենայ, որոնք
անբան արարածներու կամ նիւթերու անուն են զոր օրինակ .
մեր պարտէզին մէջ գտնուող ծառերը

« յակ خارجدن استعمال ایدیله » سوزی یازلشیدی . و هي اوقومن .
بیلمدیکندن قرمی کاغد او زرینه نه یازلش اولدینی آکلا یه مامشیدی .
علاجلری باباسنه کتیردیکی زمان ، باباسی فوق العاده بر عذاب ایندە
بولندینی ایچون شیشه لره باققسىزین ، چوجنە « بکا بر قاشق علاج ویر »
دیش . و هي درحال قوشەرق خارجدن قولانیاه جق علاجدن بر
قاشق طول دیرر ، باباسنه کتیرر . باباسی ده ایچر ایچمز ، درین بر او یقویه
طالار . اوکون آقشامه قدر بوحال دوام ایدر . خانه خلقی بوحالدن
قروره رق ، هان طبیبی جلب ایدر . طیب خسته نک بود رجه او یقویه
طالبینه تعجب ایلر و کندی کندی نه یاکش علاج ویرلیدکنی بولور .
درحال علاجلرہ باقار و هي یه « زواللی چوچق ! بابا که یاکش علاج
ویرمششک » دیر . طیب در عقب خسته یه بري پادزه زه ایچیر . خسته
اویانر ایسەدە چوچ خسته لق چکر . وهینک باباسی ای او لدینی
ویورومک باشلا دینی کی ، برنجی ایشی چوچنی مکتبه کوتورمک و آکا
اوقومن ، یازمق او کرتمک او لدی . چوچقلرم ! ایشته بیلکزکه جهالت
یاکنر عیب دکل ، تھلک یه ده سبب در .

Հարցարան —

و هینک باباسی نه اولش ؟ . حکیم نه یامش ؟ — و هي نه یايدیرمش ؟ — کیمه
و قاج شیشه یايدیرمش ؟ . بو شیشه لردق هر برندە نه وار ایش ؟ . ایکنچی شیشه
او زرینه نه یا بشمش واوزری نه یازلش ؟ . و هي اوقومن بیلیدی ایش ؟ —
نه یازلش اولدینی آکلا یه بیلش می ؟ . باباسی اوقومنش می ؟ . نه ایچون اوقومامش ؟
اوغلنے نه دیش ؟ . و هي هانکی علاجدن ویرمش ؟ . باباسی نه اولش ؟ . بوندە
صکره اولا نلری نقل ایدیکز باقلم .

կանանչցան (գրքերը տպուեցան ու հրատարակուեցան) :

Սակայն ոմանք օտար լեզուներու հայելով՝ յոդնակի տէր ռափի առ հասարակ յոդնակի բայ կուտան, ինչ որ պիտի չէ:

بشنجی درس — ایلک ہمار

Բառագիրութիւն — کلمات

صبحه مخصوص اولان سیس، مشرقدن کورین برضای خفیفه

قارشی طاغلمنق ایست . کونش او سیسلر ایچنده پارلامنگه باشلار . نسیم
صبا ، هنوز بیومکه باشلایان یا پراقدری اهتزازه کتیر . منکشہ آچیلر ،
لطیف قوقوسیله اطرافی تعطیر ایدر ، چنزار لطیفک ایچنده تبسم نما
اولدینی کوریلور . قوشلر ، مؤثر صدارلیله حیولدارلر . قزلق آغاجی
شاری فستانلره ، اریک آغاجی بیاض لیاسلره بورونور . آغاجلر رنکا .
رنک چیچکلر ایچنده کورینور . کوکر جینلر یکدیگرینک غاغه سندن
بوسه چین اولور . بونکله برابر ، آرد صره سما کوز یاشی دوکر . روز کار
اسمهکه باشلار . صکره کونشک برلمعه سی ، روز کارک سکوتی بوحالی
دکشدیرر . چشممه صاف ، بر تاق قطراتی الماس پارچه لری کی طمله دیر .
قیالرک آرد سندنکی حشرات طیعته برتننی ترم ایدر . اورمان تنهالقندن
طولایی سکوت ، صیق یا پراقلرندن طولایی ظلمت ایچنده در . حمرا
یشیل فقط تهدادر . بوقدر لطیف بر زمانده ، ینه سما کوز یاشی دوکمک
باشلار . آکسزرن کونشک برلمعه سی بوکریه یی ختدنده یه تحولی ایدر .

سُوَالُر - Surguriisi

ایلک بهار موسمنده صباحلین نه کورینور؟ - کوش نصل طوغار؟ - بو
موسمنده نه چیچکلار بولنور؟ - طبیعتنده دها نه کبی شیلر کورینور؟ - صحرالر
نه حالد بولنور؟ .

- شوآلندکی اصطلاحاتی طبیه عباره آرمهان نده قولانغلى .
 (سپتامبر ۱۹۷۰) دوچار بہت وتعجب اولق
 اپریل میانواں لے پاپریانیاں .
 (۱۹۷۰) رهین مرتبہ بیوت اولق
 گیلان استانی پل .
 (۱۹۷۰) جیز حصوله کلک
 جماوناچل قاچل :

Հայերէնէ Օսմանէրէն բարզմանութեան
Վարժութիւն. — Գ. Դաս

Գարնան եղանակին մէջ արեւը արեւելքէն կանուխ
կը ծագի : — Արեւուն առաջին ճառագայթները (شاع
շիւա) շատ փայտն կ'երեւին : — Այս եղանակին մէջ
ծառերը կը կանաչնան , գոյնզգոյն ծաղիկներ կը բա-
նան . գաշտերը կը գեղեցիկանան , թռչունները կը
գեղգեղեն և մարդիկ կ'ուրսիանան : — Այօր կիրա-
կի է . գարնան ամենէն գեղեցիկ օրերէն մէկն է . կէս-
օրէն յետոյ (بعد الظهر ، اوکادن صکرہ) պատէ զբոհութ ^(صکرہ) գաշտ
երթանք և շատ մը գեղեցիկահոտ ու գոյնզգոյն ծաղիկ-
ներ ժողվենք : —

Որոշեալ հայցականի օրինակ .

Անորոշ հայցականի օրինակ :

آرقداشم کتاب اوقدی (ընկերութիւն կարգաց)

آلتتحی درس — دوه قوشی

Բառագիսութիւն — կլան

دوه قوشی بتون قوشلرک اک بیوک اولوب، اصلا اوچز غریب
برقوشدەر . دوه قوشنک يو كسلکى آياقلرندن باشنىڭ تېسنسە قدر اوچ
مترودن زىيادەدەر . اوچۇن اولان بىجاقلارى دىك وقوتلى، آياقلرندە
يالكىز ايکى عدد پارمۇنى واردەر . آنلاردىن بىرى غايت قوتلى ! ولدىغىندىن
جىسىم بىر اوردىڭ غاغەسەنە بىكىزد . كۆزى غايت بىيوك وسائىر قوشلرک

کوزلری کی باشند کیان طرفنده اولیوب، انسان کوزی کی اوک طرفنده دره
قولاقلری دخی میدانده در . باشی، بیوونی و بجاقلرینک اوست طرف
هان چلاق کی ایسهده ، حیوانک بتون وجودی توبلر ایله مستوردره .
قویروغنده و قنادرلنده فوق العاده نفیس و قیمتدار بر طاقم قملر وارد ره .
دوه قوشی اوست ایله تعیش ایدر. صوک درجه و خشی اولوب هر شیئی
وحتی چاقل طاشی، او دون پارچه سی ، دمیر، آچی و کیرج کی بر طاقم
موادی بیله بلا تقریق یوتار. انسانه بر آز آشدير یله بیلیر و فوق العاده
قوتلی اولدیغندن بر آدمی قولایجه آرقه سنده طاشیر. دوه قوشی هر هنقدر
اوچه من ایسهده ، اویله چابق(چابوق) قوشارکه اکسریع الحركه اولان آت
بیله آرقه سنده یتشه من . دوه قوشلری سورولر ایله افریقا و عربستانه
غیر مسکون محلرده یاشار . متمدن مملکتارده بولماز . قوملرک ایچنده
کنیش بر دائره شکننده یووا یاپوب، اوراده دیشی دوه قوشی اون ایکی
سانتمدن اون بش سانتیم قدر اوزو نلغنده و بر بیچق کیلوغرام آخر لغنده
اولان یمور طه سی اوزرینه قولو چقهیه او طوردر. بیمور طه نک بر عددی
ایله بر قاج کشی طویه بیلیر .

سُوَالُر — **حَوْرَقْوَرْوَسِي**

دوه قوشی نصلوقو شدر؟ - یوکسکلکی نهدادردر؟ - بچاقلری، آیاقلری نصلدر؟ -
کوزی اوفق میدر؟ - بو حیوانات نزهاری تویلو و نزهاری توییزددر؟ - بو قوش
نه ير؟ - انسانه آله بیلیرمی؟ - قوقی نهدادردر؟ - بو حیوان اوچه بیلیرمی؟ - دوه
قوشلری اکثريا نزهارده يشار؟ - یورطه سی اوفق میدر؟ - یوکلکی نهدادردر؟ -
بونك بر یورطه سی فاج کشی بی طوبوره بیلیرمی؟ -

شو آلتده کی اصطلاحاتی طبیه عباره آرده لرنده قول الاعلی .
 (լրակամ [oL]) رسیده حد ختام اولق
 նաւ, լինենաւ :
 (էնկիւլպ պէր լէպ հայրան օլմագ)
 շատ զարմանաւ . (հախղի նիսապի
 իդիտար [zL]) կատարեաւ կարողաթիւն ձեռք
 բերեւ :

Հայերէնէ Օսմաներէն բարգմանութեան
Վարժութիւն. — Դ. Դաս

Թռչունները, հաւերը հաւկիթ կ'ածեն: Հաւկիթը
խիստ մննդաբար (մգճ մուղատափ) ուտելիք մ'է. —
Բագին հաւկիթը հաւուն հաւկիթէն, իսկ սագին հաւ-
կիթն ալ բաթին հաւկիթէն խոշոր է: — Սիրամարդը
խիստ գեղեցիկ և արժեքաւոր փետուրներ ունի. այս
թռչունին չափ գեղեցիկ փետուր ունեցող թռչուն
չկայ: — Ընտանի կենդանիները (حيوانات أهلية) մարդուն
դիւրաւ կ'ընտանենան, իսկ վայրենի կենդանիները շատ
դժուարաւ և խիստ քիչ կ'ընտանենան: — Զայշամն
ալ վայրենի թռչուններէն ըլլալուն համար, մարդուն
քիչ կ'ընտանենայ:

Կանոն. — Տրական հոլով ալ (մէֆուլ ալիք) մէֆուլուն իլէյն) քնութեան խնդիր կ'ըլլայ. բառ մը տրականի վերածելու համար, վերջը (օ) գիրը, խակ եթէ ձայնաւոր գրերէն մէկովք վերջացած է (ա) աւելցնելու է: Եթէ նախադասութեան մը մէջ հայցական հոլով կայ, տրական հոլովը հայցական հոլովէն վերջը կը դրուի զոր օր. (հայրս զը-

բիչը եղբօրս տուաւ). այս խօսքին մէջ (բարձր տրական հոլովկը, վերջը դրուած է : Խոկ եթէ հայցական հոլովէն վերջը դրուած է : Խոկ եթէ նախադասութեան մէջ հայցական հոլով չկայ, տրական հոլովկը տէր բայցիէն անմիջապէս վերջը կը դրուի. զոր օրինակ. մերմ ճ. կոշէ բարձր եղբայրս. դպրոց գնաց) : Հարօս կիծիչ ալ շուկայ պիտի երթայ) :

— ४ —

پذنجی درس — جمل حکمیہ

Բառագիտութիւն — کلات

Հյանելի հիմնիցեւ իմաստափրական հասուածներ (եղ. յշտ միւնկ հատուած, նախագաստթիւն, ամբողջ.) ։ Այս այլ չափ, ճիզ (լի-այ իշտ.), [1] այ օգիտ այլու կայրեդ [կդ.] չափալ)։ Էարե իմաստողոթիւն (դպրանել, վարել, վարչութիւն)։ Ըստ գալիք սիրու մալէ ։ Կոնդի Մանդե (առ առ տէր ըլլալ)։ Այլ այլի սիրեզերք, աշխարհ (քենանի ակեմինեկ ինքնիւն)։ Հեր րէկսկեր ուղեցոյց, առաջնորդ ։ Ու Ճան վիճակն իսկու վիճակն առեկայի խղճուանքի տէր (յշտ դեսպահից միջոց, նարք)։

— سعی زنگینلک صاغ الى واداره صول الیدر . — بر کیمسه
کندیسی سودیرمک ایسترسه ، اک مؤثر يول آچاق کوکلی اولمک و یالاندن
قرت اندەرک ، هر کیمی سو مکدر .

— انسان ایچون برای قلبه مالک اولمقدن بشقه دنیاده کوزل
برشی^۶ یوقدر .

— انسان ایچون علمده اک ای رهبر و جداندر . عقل و تدبیر
انسانی آداته بیلر . لکن وجدان هیچ بروقت آداته من .
— دامغا بر انسان چوچ بیلوب از سویلمیدر .

الله — عز وجل

زیرده کیلری طلبیه کرک شفاهاً تعریف ایدیرمی . - «سعی زنگینلک
صاغ الی واداره صول الید» . - «دانما برانسان چوچ بیلوب آز سوبلملی» .

شو آلتده‌کی اصطلاحاتی طلبه عباره آرده‌لنده قول‌الاعملی .

— o —

Հայերէնէ Օսմաներէնի բարզմանութեան
Վարժութիւն . — Ե. Դաս

Ուսման մէջ յառաջ երթալու (պէտք դէրագու) միակ պատճառ ջանքն է : — Ժամանակը առաջին հաշը ստուժիւնն է, ուրեմն (օվկիանոս) ժամանակը ինայսպահ թեամբ պէտք է գործածել (ասւալ) : — Սուտ խօսիլը մեծ մեղք է (կահ), ուրեմն սուտ խօսելէ պէտք է ըզգ գուշանալ (այդապէտ) . . ստախօս մարդը տանենուն քով խօրշելի է : — Այս աշխարհի մէջ բարի սիրտ ունեցող մարդը ամենէն կը սիրուի : — Աստուած ալ բարեսիրտ, ճշմարտախօս մարդերը կը սիրէ : — Աշակերտներս, այս խօսքերս թող ձեզի առաջնորդ բյան :

— ४ —

سکننجو درس — اوغلاندن یدرینه مكتوب

Բառագիրնութիւն — کلمات —

حضور عالیٰ مدرا نہ لئے

سۇالار — قىرغۇزى

بومکتوب کیمند کیمہ یا لشدر؟ چو جق بومکتوبنده با باسته نہ یازیور؟
بومکتوب کیمند مانی سو بیلکن با قلم ۰

ش آلتندکی اصطلاحاتی طلبه عباره آرهلنده قوللاغلى .
 مىتسىۋەپھى ناڭلۇرى (oL) مصادف نظر اولق
 مېلى . عانكىش اولق
 لەنىمىن بىز (oL) سانىڭلى، كاشقىنىلى .
 احتىاج مىس ايمك
 بىزىتىكىنىڭ مىسى (ئىق) بىزەپ قۇقاىى .

Հայերէնէ Օսմաներէն քարգմանութեան
Վարժութիւն . — Զ. Դաս

Առաւտոտուն, արեւուն կատարեալ շքեղութեամբ ծագումէն առաջ, քունէն արթննալ և ենել առողջութեան շատ օդակար է: — Կանուխ պառկող, կանուխ ենողին գունէն ներս հիւանդութիւնը կը նայի, սակայն ներս մտնելու չի համարձակիր ([!]) : — Օրուան պարտականութիւններս ամբողջապէս (կամաց) կատարելէ վերջ, ինքզին չս գոհ և բարեբախտ կը նկատեմ: — Աշխատասէր մարգը իր գործով կը դրադի և ընելիք գործն ալ նախապէս կ'որոշէ: — Աստուծոյ շնորհները բնութեան մէջ առաստ (مبنول) են, երանի (موتلو) այն մասդուն, որ անփութութիւն չընելով՝ Աստուծոյ շնորհներուն արժանի կ'ըրպայ: (نائل أولق) :

Կանոն . — (մէֆուլուն լէհ), որ բնութեան խնդիր կ'ըլլայ, բառին վերջը (պշոն) աւելցնելով կը շնուրի . զոր օր (Այս գիրքը եղ- բօրա համար դնեցի) :

Եթէ բառին վերջը (յ) գտնուի Ճշուալ (յոն) և (յշոն) ալ կրնայ գրուիլ . զոր օր .) : Մէկ մ'ալ ոտանաւորի մէջ կրնայ (յոն) Ճեւով դրուի :

طقوزنجي درس — اوقويوب يازمق بىلن آدم

Բառագիտութիւն — گլատ

(١) مکالمه یعنی تبادل افکار و آراء بین دو یا چند نفر است که در آن دو یا چند نفر در یک مکالمه مشارک هستند و هدف آن اینست که این افراد میتوانند ایده های خود را با هم برای حل مشکل مشترک خود پیشنهاد دهند. مکالمه معمولی این است که یک افراد از این افراد این ایده ها را معرفی کند و دیگر افراد آن را مورد بررسی قرار گیرند و این ایده ها را میتوانند تغییراتی اعمال کنند. مکالمه معمولی این است که یک افراد از این افراد این ایده ها را معرفی کند و دیگر افراد آن را مورد بررسی قرار گیرند و این ایده ها را میتوانند تغییراتی اعمال کنند.

او قومق سلن آدم یانشده موجود بولنیانلر ایله مکالله ایدر .

او قومه و باز مق انسان الحیون منع سعادت و باعث انحراف قلبدار.

او قومق ویازمق ذهنیه تازه حیات ورر، انسانی کوزل تأییقاتدن خبردار

ادر. کتابخانه انسان احیون وحدت زماننده بیوک بیوک مکتبه در.

او قومی سلن آدم اضطرابدن بری در؛ زیرا عقلی توسعه، فکری

فائدہ مند ایده جک کو زل کتابلرہ مالکدر. اوقومق بیلن آدمت
قدیری، استعدادی تزايد ایدر؛ طبیعی علویت کسب ایلر. جاھلن
زیاده حساس اولور؛ صاحب فکر و نائل اعتبار اولور. یازی دخی
مطالعہ نک اقسامنی تکمیل اچون مهم بر قسمدر. هیچ یازی یازمق
بیلمهین آدم دیکر لرینک یازدقارینی اوقویه بیلیر، فقط کندی بیلدکر لرینک
نشرینه موفق اوله ماز. او زاق ملکتکرده بولنان ایکی احبابی بر بریله
کوروش دیرن، سو شدیرن مکتوبدر، یازیدر. یازیلریک کزده سائز
در سلر بکز قدر دقت ایدیکنر.

سؤالر — *Qurqurwī*

او قومق بیلن آدم نه یا پار؟ — او قومق و یازمق انسان ایچون نه در؟
او قومق و یازمق ذهن نه ویر؟ — کتابلر انسانک وحدت زمانشده نه یه
کن؟ — بازی او قومق قدر فائنده لمدرا؟

Հայերէնէ Օսմաներէն քարգմանութեան
Վարժութիւն. — Է. Դաս

իր մանկութեան ժամանակ չ'աշխատող աղան ա-
պագային (استقبال) կը զղջայ . սակայն թուրք առածը
(نداشت) կ'ըսէ . «վերջին զղումը»
ստակ չընէր „ : Մարդ իր վիճակէն միշտ գոհ ըլլալով
կընայ երջանիկ (مسعود) ըլլալ . ընդհակառակը պի-
լաք , պիլաքիո) իր վիճակէն տրտնչողը միշտ գրժ-
բախտ կ'ըլլայ : Փօթորիկի բռնաւող նաւը «օգնութիւն ,
օգնութիւն „ կը գոչէ : Բառարանս (لغت کتابی) քեզի

կուտամբ, սակայն կը խնդրեմ, դո՞նէ մինչև կիրակի օլր զայն մէկու մը հետ զրկեցէք : — Աղքատներուն օգնելը վարձքի արժանի բարիք մ'է :

اوننجی درس — اول بہار

Բառագիրութիւն — کلمات

بر کاستانه کیتسدک بو ماہ بر لکده باری
هې ذوق ایله چېرسدک بو فصل نوبهاری .
سبجاده لر سرلش زمرد کې چنده ،
بزم صفاتك اولمش جایي پیکار کناري .
بر یانده کللر آچش بر یانده یاسمنلر ،
بر یانده نغمەلرلە طورنە کوزى صو جارى .
خوشبو بىتشەلرلە ایکى يانى مورامش ،
تازە چنە اولمش زمرد کې کناري .
بر یانده ارغوانلر آچش يوه دوكش ،
کوياكە سايەسندە پىنه حىير بهارى .
بر یانده طرح سنبىل بر یانده طرح تزىن ،
بر یانده جولر ايمش تزىن لاله زارى .
بر یانده بر چارلق مانند بھر اخضر ،
طاغە لانبر كىاهى بولاقچە روزكارى .

(علی چیدر افندی)

لُورْجُورْوْسِي — سُؤالُر

بهار موسمنده طبیعت نصل کورونور ؟ - آغازلر نه اولور ؟ - جیچکلار ک
قوقوسی نصل در ؟ . -
بالادکن نظای (սահմանաւոր) نزه (սպակ) تحويل اینلى .

Հայերէնէ Օսմաներէն բարզմանութեան
Վարժութիւն. — Ը. Դաս

Վաղը մեր վարժարանին տեսչին ներկայութեան
պիտի ելնեմ և իրմէ մրցանակս պիտի ուզեմ։ — Աշ-
խատասէր ու կրթեալ տղան իր ապագան ապահովե-
լէ զատ, իր բնտանիքին ալ փառքն ու պատիւը կ'ա-
ւելցնէ։ — Իմ առաջին փափաքս ուսմունք սովորիլ և
օգտակար մարդ ըլալէ։ Ժամանակէ մ'ի վեր ծնողքէս
նամակ չառի ։ Ենք դիտեր թէ աատճառը ի՞նչ է։ —
— Անցեալ օր ազգականներէս մէկը Պոլիս եկած էր։
զիս տեսնել եկաւ։ շատ ուրախ եւ գոհ մնացի։
ծնողքէս ալ բարե բերած ըլլարուն համար, ինքինքս
երջանիկ համարեցի։ — Մարդ յանքով կը յառաջդի-
մէ (գյ)։

կանոն. — Գործիքական հոլովել (մեջ մեջ գույնի մահ) բնութեան խնդիր կ'ըլլայ, որ բառէն վերջը (ալ) յատադաս մասնիկը աւելցնելով կը շնորհ. զոր օր. (سعي و غيرت الله). ({ج) سعي و غيرت الله ايد طير (ج) سعي و غيرت الله (الله) այս նախագասութեան մէջ գործիքան հոլով բնութեան խնդիր է : Երբեմն (մասնիկը (ج) ձեւով կը սղի . եթէ բառին վերջի գիրը ձայնաւոր եւ կամ (ج) دستیله که مل (یه) կրնայ սղիլ . զոր օր. կը լլայ (یه) յատ-կացեալին (مضاف) մուղաֆ) վրայ աւելցուելու ըլլայ, (ج) գրել նախամեծար կը համարուի. զոր օր. قلليله էن ետ-քը երբեմն (ربابر) բառն ալ կ'աւելցուի . զոր օրինակ . (مكتيمز واسم اولتهه برابر چوق يكيدر)

(٤) **աներեւոյթներու վրայ աւելցուելով երբեմն պատճառ** կը ցուցունէ այն ատեն (٤) (مَفْعُولُ الْعِلْمِ) **կ'ըլլայ,**
այս պարագային, եթէ աներեւոյթին վերջի գիրը (٥) է,
յօկոն պաշտ աղմաղ մականութեան մականութեան մականութեան
(٦) **կ** կը փոխուի . զոր օր կ'ըլլայ . . . :

آفشاں درسیں پرنجی اون

Բառագիրնութիւն — كلمات

بریاز کوننک شدتلى صىجاغىچىوب ده کونشىك ضياسى آرتق يو كىك
آغاچلاره طاغلرلۇك تېلەرندن بشقە بىرىدە كورۇنەمكە باشلايدىنى زمان
آقار سو كىنارنده او طورش نەخوش اولور ! يواش يواش قراڭلىق
باىصىغە باشلاز. قراڭلىق باصادىقە هەرىشىڭ رىنگى قرارمۇھ يۈز طوقتار.
صاحبىك آيدىنلىقىندە هەبرى كىندىنە مخصوص بر دىنگ لطيف ايلە
كۆزلىرىمىز پارلادان او درلو درلو چىچىكلەر مظلۇم بر رىنگە كورۇنەمكە
باشلاز. كوك رىنگىندە كوردىكىمز صۇنۇر قراردر. هەرىشىڭ لۇقى دكشىر.
ايشىدلەسە ايشىدلەسە آرتق سورى سورى آغلارىينە دونوب كىكىدە اولان
حيواناتك بويونلارنندە آسىلى بولنان چىغراقلارلۇك سىسىلى ايشىدىلىرى،
آقارصولارلۇك چاغالىتىلىرى طوپىلور، بىرده سو دىكىمنلەرنندە مىتادىيا دۇنگىكەدە
اولان چىخلىرىك ويردىكى صدا سامعەللىرى اشغال ايدەپىلىرى . ايشىتە
او زمان انسانىڭ حالى يىشقا لاشىرە كوكىنە بىر صافىلەك كېلىر، طاغنىق فكىرى

طوبالانی، یوکسیلیر. عالمی شمدى شوال سکونته کتیروب راحتلاندیران،
صبح او لنجه ینه اویاندیروب مشغول ایده جک ارلان جناب حقك
سوکلکنی دوشونمه مک قابلمنی؟ .

سُوَالْرِ — *Sūlār*

یازین آفشم اوستی آفار صوکنارنده او طور و مقص نصل ، خوش اولور می ؟ — فرآکاک با صدقجه طبیعت نصل کورینور ؟ — سس ، صدا ، کورلتی ایشیدیلیرمی ؟ — یالکن هه ایشیدیلیر ؟ — او زمان انسان هه لر حس ایدر ؟

شوا لنده کی اصطلاحاتی طلبہ عبارہ آرڈرننڈے قول لاغلی۔

Հայերէնէ Օսմանէրէնի բարզմանութեան
Վարժութիւն. — Թ. Դաս

Գարնան մէջ դաշտերը կանաչ խոտերով կը ծածկը ուին , զմբուխափ պէս կ'ըլլան : Յասմիկն ու մանիշակը հոտաւէտ ծաղիկներ կը բանան . վարդին հոտը աշխարհ կը բռնէ : Թուշունները կը գեղզեղեն ու մեղհաճոյք կը պատճառեն : Միջերկրական ծովը ո՞ւր կը կը գտնուի , գիլէ՞ք : Եղբօյս պարտէզը մանիշակներով , յակինթներով զարդարուած է : Ծաղիկներուն

գեղեցկութիւնը նկարագրել (Յօթիվ) ինձ համար ան-
կարելի է :

Կանոն . — Օսմ.ի մէջ կան հոմանիշ բառեր (متادف) ո-
րոնք տարրեր ինդիր կառնեն. ինչպէս, պատճառել (سبب اولق) ա-
րական հոլով բնութեան ինդիր կ'առնէ. զոր օր. ինձ ու-
րախութիւն պատճառեց (سبب اولق) , (مسرفة سبب اولق) ։ Մայցական հոլով սեռի ինդիր կառնէ. զոր օր.
պատճառել (سبب اولق) ։ Սակայն երբ այս խօսքերը պարսկերէն
կարոնով յատկացուցիչ յատկացեալ ընենք , այն ատեն խըն-
դիրի տարրերութեան պէտք չմնար. ինչ . մօց մօր մօր . ինչ .
(سبب مرتم) ։ մօց մօր մօր . ինչ . մօց մօր մօր . ինչ .
(اوی) :

اون برنجی — جمل حکمیه

كلات —

մաժելզ վեր (وق) ֆելզ վեր (وق) ֆելզընթա րանէ մը վեր .
մաժելզընթա բանէ մը աւելի վեր գույնաւած ֆելզ էլատէ արտարոյ
կարզի գույնաւած վերին , վերնայարկ շահեղափի ստորին , ստորնա-
յարի (أدون) մասունի վար (وند տուն վար) . شجره (شجره) ։ շجره շկառէ ծառ շկառ-
էին բազմատոնիں շجر շկառ ծառ չիجար [q.]. معانی մեանի իմաստ-
ներ մասնաւ [q.] . معنی մասնեն նշանակութեամբ բարոյակէն մասնէվի
բարոյական մասնէվի փեշեր բարոյական հայր) . Անե աեխնէն հայելի .
սիս սիյմա դէմք ախلاقي ախلاقي վարք , բարք . دریا skrleas ծով գա-
փուտանի skrleas ծովակալ . اینجی ինմի մարզարիտ . حکمت հիմնեղ իմաստու-
թիւն (حکم) հայիշմ իմաստուն , փիլիսոփայ . Հիմնեղ իմաստուն .
հիմնեղինան բնագէտ) . (۱) تأسیت դէկսիւմ (h. q.) ցաւիլ մակդէկ-
սիսիւմ ցաւ ի սիրտ վ- է հսկվ ցաւ . վիշտ . خطأ խարս սիսաւ (خطا صواب جذولي) .
խարս սախազ մէկվէշի վրիպակ) . نافع նամի օսուկար (نافع الصحه) ։ նամի
իրավիկան առողջարար և նամի նամրօգուտ շնութիւնը նախարարութիւն .
նամի նեղարկէի մէկշիշէսի հանրօգուտ շնութեանց նախարարութիւն .
մուշտադ օգուտ منافع [q.]. մուշտ սկրամեղ փրկութիւն , ապահովութիւն .
حفظ իրֆ պահպանութիւն .

اون اینجی درس — جمل حکمیه

— ما فوق که اطاعت ایت که سکاده ما دونك اطاعت ایتسون . —

قلم بر شجره در که میوه می معانیدر . — سیا اخلاقی آینه سیدر .

— فکر بر دریار که اینجی حکمتر . — انسان غائب ایتدیک
بر شیئه تأسف ایته ملی ؛ آنچق ناموسلو اولغه چالشمنی . — سلامت
انسان حفظ لسان ایله در .

لارگواراپی — سؤالر

یوقاریده ک درسده موجود جمل حکمیه ب طلبی هم شفاماً و هم ده تحریراً
ایضاح و تعریف ایتدیرمی .

شوآلتده ک اصطلاحاتی طلبی عباره آردلنده قولانی .

بر ضیافت کشیده ایمک (عکس) կը լը կը պէտէ (ک. կ) ։ լը ը-
լոյք մը տալ . (սարֆի նագտիյնէի էվգադ (ک. կ)) صرف نقدیه اوقات (۱)
ժամանակ վատնել .

(۲) սամիւ նիւվազի ըթթըլլ (oL) ու-
րախութեամբ տեղիկանալ .

لارگواراپی 0ամաներեն բարգմանուրիան
Վարժութիւն . — Ժ. Գաս

Մեր դասարանի աշակերտներէն երկուքը այսօր
բացակայ են : — Օսմ. դասի ատեն 0ամ. լեզուով խօսակ-

ցիլ շատ կարեւոք է : — Աշխատասէր աշակերտը իր
ուսուցիչներուն համարվութէան կարգժանքնայ և աղա-
գային պատուաւոր մարդ կ'ըլլայ : — Ենորհիւ Օգոս-
տավիառ Վայսեր ամէն օր օդտական հնդինակութիւն-
ներ կը հրաժարաբավին, ուրանք մեք մօտքերան լինգար-
ձակման կը ծառայեն : — Աշխատաթիւնը մարդուն վե-
րակենդանութիւնն կուտայ, յառաջդիմութեամ ալ
միակ պատճեն կ'ըլլայ : Համար մասնաւոր աշխատա-
կանըն . . . Օմբ. կ մէջ երկու տեսակ նախադասութիւնն
կայ, մին ձիւմէէի խամրյաէ, որ ենթակայ (մեծ) է, ստորոգելի
է և կաղէ (բարեկան) որուն (ածածիկ) կ'ըսմն, կը բաղ-
կանայ, զըր օր . . . Խօսքը ձիւմէէի խամրյաէ է . . .
բառը ենթակայ (մեծ) կ'օզլ (موأ), բառը ստորոգելի
է (در) և բառն ալ կապ (آدات خبر) է : Թուրքերէնի մէջ
ենթական առաջ, ստորոգելին անկէ վերջը, իսկ կապը ա-
մենէն վերջ կը դրուի : Ենթական կրնայ գոյական մը,
անձնական դերանուն մը (مصدر), աներեւոյթ մը (قلم) գոյ-
ական է (شئن) Խօսքին մէջ անձնական դերա-
նուն է (أوْهْمَقْيَفَانِيَّةِ لِيُدْرِ), ասպարդասութեան մէջ (قلمَ قَالِينْ تَدْرِ) գոյ-

Հառագիտութիւն — կլատ

او رمانلرده تعيش ايدن قوشلرلارك آنکه اوچى بىللى دىرى. صداسى
غایت قوتلىرى و او زاق محللىردىن ايشىدىلىرى دىلىن قوشلرلىكى او تمىسى
نقاراتى شىكارا ئېتكىدىن عبارت اوپلىوب، بعضى كوره اوپتاقلىق، اشفعىەلى
بعض كره غایت يواش، غایت حزىن اولەرق دائماً او تمىسى دەكتىرىف
بىلىرى. بىللى آقشام اوزرى و كىچە وقتى بعضاً صباھە قدر نعمە ساز
اولىنى كوندوزە توجىح ايدر. بۇ كۆچك خوانىندە و خىشىجە اولىيەتىن،
اولانلاردىن اوزاق او زماڭلاردىن خط ايدى او باخچا خاۋىن ايرەقلەرە سايە بىخش
اولان بىلگى آغاچلىرى سور. اىكى يائىن غایت زىيادە ياقلاشتىلىرى او زىيادە
كۈزاولىتى ايدىلىرسە صوصەرقى ياراقلارك آلتە كىزىنەر ياخود او رادىن
او جىوب كىدر. بىللى كۆچك و نادىرنى بىر حیوان اوپلوب، توپلىرى دىنى
پىك خاپىدەر. يوواسىنى يامىسىدە ماھىن اوپلىوب او تىكىدىن يېشقە ورىشى
سلەنر. لكن او تىكى زمان آنى دىكەلە مك اىچۇن جاهە عالم سكوت

ایدر . ببلک باشی کوچک ، غاغه‌سی سیوری ، اوافق اولان پجه‌لری اووزون و اینجه در . کوچک سینکلار ، ظیر طیرلر ، طوبراق قورتلریله تعیش ایدر و یوواسنی نیسان آینده چالاقلرده یاپارکه بوای اک ای اوتدیکی زماندر . ببل تبدل موسم ایله تبدیل مکان ایدن برقوش در . آغستوس آینه طوغر و قیشی صیحاق مملکتتلرده چیقادرمق ایچون اورمانلر میزی ترك ایدر ایسه ده ، نیسان آینده عودته يولنی طانیوب ، اسکی یوواسنی واتسیت پیدا ایتدیکی اورمانلری بو له بیلر . ببل اوتلکن قوشلرک فاملياسندن بر قوشدر .

سؤالر — Հարցարան

قوشلردن اک ای اوچ هاتکیسیدر ؟ - اوچه‌سی دیکر قوشلر کی میدر ؟ - ببل کیجه‌لری اوتری ؟ - بو قوش انسانه یاقین بازغفی سوری ؟ - بوقوشک بونی ، باشی ، غاغه‌سی پجه‌لری نصل در ؟ - ای یووا یا به بیلری ؟ - یوواسنی نه وقت و نه ایله یاپار ؟ - ببل قیشین تبدیل مکان ایدری ؟ - بو قوش قوشلرک هانکی فاملياستندنر ؟

شو آلتده‌ک اصطلاحاتی طبله عباره آورلنده قولانلی .

(աղաստեկի քիւլֆեկի պէյան) آزاده کافت بیان اوچ (աղաստեկի քիւլֆեկի պէյան) درج ستون شکران ایلک յայտնելու գժուարութենէն զերծ ըլլալ ، յայտնի ըլլալ = رسمه وداعی ایفا ایمک (բասիմեկի վէտարը իջփա) (էդ) հրաժեշտի ողջոյնը տալ :

(տէرծի սիւդիւնի շիւքրան է յլէմէք) درج ستون شکران ایلک գոյութեամբ ، շնորհակալութեամբ հրատարակել (լրագրի մէջ) :

Հայերէն Օսմանیերէն թարգմանութեան
Վարժութիւն . — ԺԱ. Դաս

Այսօր օդը սաստիկ տաք է . արեւուն տաքութիւնը զիս կը նեղէ : - Հեռուէն եկող ոչխարիներուն վղէն կախուած զանգակիկներուն ձայնը կը լսէ՞ք . ո՞րքան հաճելի է . այս ձայնը խեղճ պղտիկ անասուններուն յոգնած ըլլալը մեղկը գիտցնէ : - Ամէնօր կանոնաւորապէս գիշեր ցերեկ ըլլալը Աստուծոյ մեծութեան ապացոյցն է : - Երբ գիշեր ըլլայ ամէն կողմ լուսութիւն ու հանգարտութիւն կը տիրեն կողմը տիեզերքը կը քնանայ :

Կանոն . - Երբեմն ածականներն ալ ենթակայ կ'ըլլան . սակայն պէտք է գիտնալ թէ անոնք ջնջուած գոյականներ ալ ունին . զոր օր (تحصیل علمه چالشیان عقلزدرو) . այս նախադասութեան մէջ (چالشیان) ածականը ենթակայ է , որուն ջնջուած գոյականն է . (յօջի) Երբեմն ցոյցական ածականն ալ կրնայ ենթակայ ըլլալ նոյն կերպով . զոր օրինակ (շո Ամ) (իսութիւն մէջ) (շո) (շո Չով Տրիه لیدر) (շո Ջո Ջո) (շո Ջո Ջո) :

Եթէ ենթական անձ ցոյցունէ և յոգնակի ըլլայ , կապն ալ (էտաղի խապէր) ընդհանրապէս յոգնակի կ'ըլլայ . զոր օր . (ایشجیلر یز چالشقا ندرو . بو چوچلر عقلزدرو) .

اوն در دنجی درس — مکتب
Բառագիտութիւն — گلات

Դեպի դերպիեկեան կրթարան ([ ]) դերպիեک [էդ .] կրթել) . պէշերիյեկ մարդկութիւն (պէշեր մարդ) . լազմ շազըմէ պէտք . հարկ շիւպիմ պէտքեր [յդ] . լազ շիւպիմ պէտք .

مکتب بر تریستیکا - بشریتیدر - ترجیه لازمه انسانیتدر - مکتب انسانک اکتساب، ایده و حکی معلومات او فواید رو جانیه نک محل انتشاریدر. مکتب ذکای بشریت خزینه معارف جهانیه بادکار بر اقدیقی افکار و آثاری با تحریر به قبول ایده زنک، مدار و ملینه تعامیم ایدر. منظم بر

مکتبن جیقان انسان حکمل عم اولور. مکتب شریتک رابطه سیدر.
جهالت او، تاییس کاهده کو زلدیک، نافع در سلو سایه سنه دزائل اولور
منساعی معارف پر از آیه و علو اقدامات ترقی کستراهه داشه ملک و دولتی
احیا بیوران بادشام موالیه هات افندی هز (حضرت بزرگینک تخت عالیه خت
سلطنت سیده الریه شریخیں اچال او لاقلری یوم مسعودون (تو ایه)
قالوں اعمالیت احیا و سنه بزرگ طرفته بینکلر جه مکتب انشنا او لتشدید که
آلمد دن هم بری پر مرکز مغارفدره همان بخار حق عمر (الجلان
همایو ندی مزاده بیورسون امین

Հայերէնէ Օսմաներէն բարզմանութեան
Վարդուրին . — ԺԲ. Դաս

Միշտ մեծերուն հնալանդիլ, փոքրերուն առաջին
պարտականութիւնն է : — Մեր գպըսցը չորս ստորնա-
յարկ և հինգ վերնայրարկ ունի (شاملدر). ասկէ զատ
զբօսանքի համար ընդարձակ (واسع) պարտէղ մալ
ունի : — Սկիզբն (رسیب) իմաստութեան, երկիւղ (خطا)
Տեսան : — Մաքուր օդ շնչել (نفس) առողջարար է :
— Այս գիրքը վրիպակ չ'ունի, որովհետեւ անոր մէջ
սխալ չկայ : — Ետո մը տգէտներ կան, որ իրենց
տգիտութիւնը ցաւ իսիրտ չ'են գիտեր :

Կանոն . — Եթէ ենթակայն անձ ցուցումող բառ չ'ըլլայ
և յոգնակի րլլայ, ընդհանրապէս ստորոգելին եղակի կը
դրուի . Դո՞ւ օ՞ . (Յօշել կոշկեր ջու այցել և ասեր) . Յօշել

اون بشنجی درس — جمل حکمیہ

Բառագիտութիւն — կլատ

— قابل شاکرد اوستادن اوستا اولور. — چالشمق عبادتک

یار یسیدر ۔

— قاعات توکنمز خزینه‌در.

— کلامندن اولور معلوم کشینک کندی مقداری . — یاسمن
یوجده بیت قوقوسی عالمه یزد .

— قول خطاسز اولماز ، خطلا توبهسز اولماز .

سُوَالْر — *Sūwālī* — *Zurgurwī*

(قابل شاکرد اوستادن اوستا) اولور دیگله نه آکلاشیلر ؟ — (چالشق عبادتک یاریسیدر. قناعت توکنمز خزینه در . کلامندن اولور معلوم کشینک کندي مقداري) دیگله نه آکلاشیلر ؟

شواںندکی اصطلاحاتی طلبہ عبارہ آرہ لندہ قولانعلیٰ۔
 (ول) رسیدہ دست افتخار اولقی **لکھنؤی** **لکھنؤی** **لکھنؤی**

պարզաբանաց էկոքը Համեմիլ, համեմիլ (նույսակինը) մակ բաներու համար կը լսո՞ի : Տեսակ մական միան միան (էդ) մէջ այս շաղը լութենեն կը որդուի կը լսել, ու շաղը լութենեմի կը լսել .
— Հայերէն Օսմաներէն բարգմանութեան
Աշրժութիւն : — Ճ.Գ. Դահ:
Եղորս ծայնը, որխակի ձայնին կը նմանի, աշնչան պայծառ, այնքան տվուը է, որ ունկակի լիները (սամի) կը զարմացնէ Մյօցի բրագ (): — Հայրս այս առաւօտ կանուս Պահս դնաց, մակայն Երեկոյն, դէմ պիտի վերադաշնայ : — Թուշուններուն, ամսնէն պղտիկ անաստուններուն ապրուստը, դիտէք ո՞վ կուտայ. — Աստուած ինչպէս մարդոց, նայնպէս ալ անաստուններուն մնունդն ինքն է որ կը պարգեւէ : — Հասմիակ մարդոց հետ ընսանայւին պէտք չ'է ընել. մարդ միշտ իրմէ վերին հետ պէտք է, բնիցնուի է : — Առութիւնը շատ անգամ աւելի պերճախօս (بلغ) է : — Այս ամառ օդափոխութիւն չլափախի ընենք, որովհետեւ ամենուս ալ առողջութիւնը կատարեալ (վկա) է :

նաւոր գրերէն կամ երկար գրերէն (خروف مد) կամ անձայի գրերէն (حروف رسیده) حروف غير ملفوظة (میں رسمی) ، جاٹکا گوئے گھریں گھریں اتھاریں اتھاریں (ن)، ہیک جاٹکا گھریں گھریں گھریں اتھاریں اتھاریں (س)، ہریں ہریں اتھاریں اتھاریں (ل) [ ] .

اون آلتنجي درس۔ — دکرمن

Բառագիտութիւն — کلات

او زاقده کوی اولرینک اطرافندمک آغاچلر خیال میال سچیله-
بیلیر . دوز یولک ایکی طرف اکلی آغاچلر تزین ایدر . آغاچلرک
اره سنده کورونن کوچک بنا مسعود دکر منجینک اقامته مخصوصدر .
یولک بر جهتدن آقان صاف ، براق صو نسیم دلوازک تنفس لطیفیله
اهتزازه کلن سازلری (صازلری) او قشار . صباحک ایلک ضیای زینی
براق صوی تسویر ایدر . سکوت هر حقی احاطه ایتشدر . بو
سکوتی اخلاق ایدن بر شی وارسه بر کورلتیلی نعمددر . بو نعمه بر
دکرمن چرختک دونمه سندن حاصل اولور . بو صدا خواب آود
اولان طبیعته ننخی سویلر . صویک ایچنده ایکی اوردک پارلاق قنادرینی
چیره رق یکدیگرینی تعقیب اینکه باشلار . بونلری کستانه آغاچنک
ذروه سندن تماشا ایدن ایکی کوکر چین او تکه باشلار . دکر منجی
بر طاشک اوستیه او طورمیش اولدینی حالده ، بر طرفدن اسر
بغدا یک طاغلدینی کورر ، دیک طرفدن دکر منک آهنک مطردینی

دیکلر. بر قاج عمله آرچمنده اون طور به سی اولدینی حالده
دکر مندن حمقده درلر. ایشته ر لوحه!

سؤالر — *Qurqurwī*

او زاقدن کوی اولری نصل کورونور ؟ — نسیم دلناواز نه یپار ؟ —
حباخایین، کونشک ضیاسی صویی نه یپار ؟ — صوده نه کورونور ؟ —
ذکر منجی ایله عمله می نه یپار ؟

شو آلتده کی اصطلاحاتی طلبه عباره آرده لرنده قول لانعیلی .

Հայերէնի Օսմաներէն քարգմանութեան
Վարժութիւն. — ԺԴ. Դաս

Այս որ երջանիկ ըլլալ կը փափաքի , պէտք է սա-
կաւապետ ըլլալ . — Մ'եր պարտէզը գեղեցիկ ծաղիկ-
ներով զարդ արուած և պտղատու ծառերով (աշխար) լե-

ցոն է : — Եղբայրս Գատագիւղ կը բնակի : — Գար-
նան առաւօտուն կանուխ, քաջրաշունչ դեփինուր շըն-
չել առողջութեան խիստ ծգտակար է : — Ծառերուն
զագաթներէն եկող ոսկեզօծ ճառագայթները (اشعه)
բոյսերուն և կինդանիներուն թարմ կեանք կուտան :
— Գիշեր մատեն երբ լոհաթիւնը ամէն կովմ կը անիրէ,
երկինից կամարը (فَيْلَةً إِسْمَان) . կիտել շատ կը միրմէ : երկ-
նից կամարը զարդարող հաղարաւոր աստղերը (کوکبل)
Աստուծոյ մեծութեան (غطمت-) զօրաւոր ապացոյցները
Աստուծոյ զ (یراهین، برهانی، دليل، ادله) :

Կանոն . — Օսմաներէնի մէջ . Պարսկ . կանոնով ածական
գոյական (گریپ و صفي) շատ կը գործածուի : Պարսկ . կանոնով
գոյականը միշտ առաջ կը դրուի , մերժին գրը իսրէով կը
կարդացուի և ածականն ալ ետքը կը դրուի . զոր օրինակ .
Երբ (գեղեցիկ իջում) ըսկնք թուրք . կանոնով ա-
ծական գոյական է , որուն պարսկերէնը (գէնէֆ-
ֆիւսի լամբիյիֆ) կ'ըլայ . այսպէս մուրան թուրք . կանոնով
առաջ մուրան նիմ (ահէնկի մութթարը) պարսկ . է . մուրան թուրքերէն
կանոնով (նէսիյմի տիկնիւլազ) պարսկերէն է :

Օսմ. լր մէջ (պէտք է ըլլալ, պէտք է նստիլ եւնկ. ի) պէտք խօսքիրը փոխանակ (Նման) թարգմանելու մասնաւոր եղանակով մը կ'ըսուի, որուն պարտաւորիչ եղանակ) պարտաւորիչ (صيفة و جويه) կ'ըսեն. այսպէս (օլլիդր) պէտք է ըլլալ, այսպէս պէտք է նստիլ, պէտք է աշխատիլ (ձեռով թարգմանել աւոտրումիւր, այսպէս կ'ըսուի:

اون یدنجی درس بـ دعوت تذکره‌سی

Բառագիտութիւն — کلمات

١١- مُؤْمِنَةً بِكَوْنِهِ دُلْجَى عَسْكَارِيَّةً جَوَادَيَّةً

نور عینم،^{۱۰} (۱۰) (۱۰) (۱۰) (۱۰) (۱۰) (۱۰) (۱۰) (۱۰)
 یارین بازار اولق مناسبتیله مکتیمز تعطیل درد شبو تعطیلدن
 استفاده ایمک اچجون کوژل بو یره کیتمک ایلسزم. انتخاب ایتدیکم
 محل پلک دلنشین اولدیغندن، یارین صباح ساعت اوچده بولشمه مزی
 و شاید بر عذر ظهور ایده جک اولورسیه معلومات ویرمکزی رجا
 ایدرم آرقه داشم. رفیقکز فی نم مایس سنہ ۳۱۸

ایڈرم آرچدائم : فی نہ مايس سنه ۳۱۸ رفیقکز

جوابی

عن زم،

بو کون برلکده بر اکلتی پاچه منی آرزو ایدیورسکز . بو لطفکزه تشكّرلر اولنور . سز وظیقه کزی اکال ایتمش اولمیسکز که بو کونی یالکز صفایه حصر ایتمشکز . فقط بر هفتنه لق ناتمام اولان وظائف مهمه می بو کونه تعليق ایتمش اولدیغمدن ، لطفاً بو خصوصده بی معذور طوته کزی استرحام ایدرم . هر حالده لطفکز ، محبتکز مسیره صفاتندن اولادر . ف ۳۱۸ مایس آرقه داشکز

مسیره صفاسندن اولادر. فی ۳ مایس

بو دعوٽ نذکره سقی یازان کیمدر؟ — کیمه یازلشدر؟ — بو
دعوٽ نذکره سنده نه بیان او لیور؟ — بو دعوٽ نامه به جواباً آرقه داشی نه
یازمشدر؟ — جواباً نامه ده نه بیان او لیشدر؟ — دیدکردن نه آکلاشلور؟

شو آلتده‌کی اصطلاحاتی طلبه عباره آرمه‌لنده قول‌لاغیم.

Հայերէնէ Օսմանէրէն բարզմանութեան

Վարժութիւն . — ԺԵ. Դաս

Եթէ մէկէ մը բարիք և չնորհ տեսնենք, անոր փոխարէն (مقابل) երախտապարտ (مختار) պէտք է ըլլանք . ապա թէ ոչ ապերախտ կը կոչուինք : — Հաւատարիմ

ծառայները միշտ այս աշխարհի մէջ չնորհք կը տեսնեն և
մարդոց քով միրելի կ'ըլլան : — Այսօրուան աշակերտ-
ները շատ բարեբախտ են , զի իրենց առջև կըթու-
թեան պողոտայն բաց է . ասոր չնորհիւ ուսման և զի-
տութեան մէջ յառաջանալ շատ գիւրացած է : — Զեր
(բարձր) խնամոց չնորհիւ ընտրած ( ) աս-
պարէղիս (մուսակ) մէջ օրէ օր կը յառաջանամ և անվերջ
չնորհներու կ'արժանանամ :

Կանոն . — Պարսկ . կանոնով ածական գոյականին մէջ գոյականին վերջի զիրը եթէ անձայն (օ) և (է) ըլլայ , էս- րէն կարդացնելու համար այս գրերուն վրայ (*) մը կը դըր- ուի . զոր օրինակ (հաւատարիմ ծառայ) , آینե՞ Ջլա (արկանին միւճէլլա - փայլուն հայելի) . բայ՞ նայ (երկրորդ հիմնադիր) , (սակայն մասնիկի :)

Այս պարագային մէջ եթէ գոյականին վերջի գիրը երկար (լ) և (ը) ըլլայ, էսրէն կարդացնելու համար (ի) մը կը բերտի . զոր օր. (պույի խօս - քաղցր հոտ), ԱՇԶՈՒ Կան (արդույի խօս - քաղցր հոտ), (պահուածարակ), Պահուածարակ (փաշայի միւշականէ - միւշակ փափաք), (բնական) պինայի վասի - ընդարձակ չէնք) :

اون سکننجی درس - جمل حکمیہ

Բառագիտութիւն — کلات

- دنیاده اک زنکین آدم ناموسی چوق، اک قوتلی آدم قلبي پاک، اک اي آدم خير ايشلمکه ميلی زياده اولان آدمدر.
- ابوينك تکدير و تعزيری طاتلى بر علاجدر که آجتمقىزىن تائير ايذر.
- انسان، خالقته عبادت، والديته حرمت و محبت ايتىليدر.

سُؤالر — **لَعْنَقُورْلَبِي**

جل حکمیه دن هر برینی هم تحریراً و هم شفاهًا طلبیه تعریف ایتدیرمی.

شوآلته‌کی اصطلاحاتی طلبه عباره آرمه‌نده قولاندی.

(միւսդաղբագի լիւճնեկի սիւ-
րուր ու հուպուր (օլ.) ուրախութեան և ցնծու-
թեան անդունդին մէջ ընկղմիլ. վերջին ծայր ու-
րախանեալ :

առնելի գէմաշակա վաղ (ԵՊ.) թա-
տերաբեմին վրայ ներկայացնել:

Հայերէնէ Օսմաներէն քարզմանութեան
Վարժութիւն . — ԺԵ. Դաս

Աշխատասեր աշակերտը դպրոցի արձակուրդի ամսէն ամէն կերպով օգուտ քաղելու իրաւունք ունի .

ա՞ն կընայ հանգիստ սրտով զբօսնուլ, խաղալ ու պտը-
տիլ . պարտէղները, դաշտերը, լեռները անոր համար
են Ծոյլ դպրոցականը ուսուցիչներուն տուած կարեւոր
պարտականութիւնները կատարած չըլլալով՝ իր դա-
սարանին յետին աշակերտը կ'ըլլայ . անոր ծնողքը
գժո՞ն՝ զինքը կը յանդիմանեն (تکدر) և արձակուրդի
ամիսը փոխանակ զբօսանքի , զայն կ'աշխատցնեն որ-
պէս զի դպրոցի դասերը վերսկսած ատեն կրկին քըն-
նութիւն (امتحان) տայ և յաջողի կարգ փոխել :

Հետեւաբար երբ (գեղեցիկ տեսարան) ըսելուզենք, փոխանակ (منظرة لطينة) ըսելու, պէտք է ըսել (منظرة لطيف) քանի՞ ո՞ր արար. բառը իգական է, ոչ-արմատական (منظرة) արար. համար: Աւրիշ օրինակներ .
Կ'ըլլայ (دعواي مذكوره، سعادت مکمله، عنایت مخصوصه، اداره علیه) և (دعواي مذكور، سعادت مکمل، عنایت مخصوص، اداره عالی) ոչ թէ

اون طقوزنجي درس - شا کردىڭ

Բառագիտութիւն — کلات

کنجلکده اک سعادتلى ، اک کیفلى بر زمان وار ايسه اوده شاکردد .
ملک زماقى در . شاکردىك زمانى لذت تحصيل ايله تلذذ وقتى اولدېغىدن ،
حياته روح ، اعضايە قوت ويرد . بو زمانلردن انسانڭ قابى جلامند
علويت ، فکرى و سعىياب اولور . والحاصل عنفوان شبابىدە هيچىج بر
عضو يوقدركە شاکردىك نىم روح افزاسىيە اهتزازە كاسون .
شاکردىك بىر سلم دركە وقتى هبا ايتيهيرك ، قدمە منهاستە چىقان الې

نائل سعادت اولور . بو پتو منوری کوروب ده آندن استفاضه
ایتهمک ، طوغر و می کوز کوره کندیسنه چاه جهانه آتمق نه بیوک
خطا ، نه مدھش فلاکتدر ! شاکر دلک زینت صباوت ، لازمه
انسان تدر دیسه ک مالغه امتش او ملماز .

سُوَالْرُّ   —   گُورگُوراں

شاكر دلک نه در ؟ — شاكر دلک نه زمان در ؟ — انسان بو زمانده نه او لور ؟ — شاكر دلک نه به بکرر ؟ — بو زماندن استفاده اتمه مک نه به بکرر ؟ — شاكر دلک نه ديسه ک مبالغه اي دلش او ماز ؟

شو آلتده کی اصطلاحانی طلیه عیاره آرہ لرنده قول الانعلی .

استعداد خدا داده مالک اولق) իսգիտատի լիիւտա տատա մու-
լիք (oL) Աստուածատուր ձիրքի տէր ըլլալ :
أولق (نائل عواطف و الثبات بادشاهی) նակիր ավամբքու իսգիտա-
գի Փատիշահի (oL) Կայսերական չորհաց և մե-
ծարանաց արժանանալ :

Հայերէնէ Օսմաներէն բարզմանութեան
Վարժութիւն . — ՓԶ. Դաս

Մարդ մը իր ձեռնարկած գործին մէջ յառաջ
երթալու համար՝ անոր սկիզբին և վախճանին պէտք է
որ ուշադրութիւն ընէ. ուշադրութիւն չ'ընողը թէ Աս-
տուծոյ քով կը դատապարտուի և թէ՛ մարդոց առջեւ
պարսաւելի կը գառնայ : Այս տեսակ մարդ մը ի վեր-

Կանոն. — Արաբերէն բառերը երեք տեսակ յոգնակի ու-
նին : Մին արական միւզէքէր) բառերու յոգնակի,
որ եղակիին վերջը և (ն) (ون) (ب) մասնիկները աւելցնելով կը
շնուի , սակայն (ب) (ي) մասնիկէն առաջ դանուած գիրը էս-
րէով կը կարդացուի . զոր օր . մամուրոն - մամուր (պաշ-
տօնեայներ) , معلمون (معلمون - معلم) معلمین (ملمين - ملمين) ، متصرفون (متصرفون - متصرفين) محتاجون (محتاجون - محتاج) محتاجين (متصرفين - متصرفين) կա-
րուաներ) : Պէտք է գիտնալ որ օսմանիրէնի մէջ (ب) մասնի-
կով յոգնակին աւելի , աս կը գործածուի :

Սակայն արարերէնի մէջ ևզակիէն և յոդնակիէն զատ
մէկ մ'ալ երկուորական (۲۷۷) կայ, որ մէկ տեսակէն երկու-
հատ կը ցուցունէ և եզակիին վերջը (۳) և քիչ անգամ ալ (۴)
մասնիկը աւելցնելով կը շնորի . սակայն (۵) մասնիկին
առջի դիրք իւսթիւնով կը կարդացուի . զոր օր.
طر菲ن - طرف.

(թարաֆէյն, երկու կողմ) . շրկին - շրկու ընկեր) . մլտ . (երկու ընկեր) . շրկին - շրկու կողմ) . մլտ . շրկու երրորդ) : կան բառեր որսնք երկու ուղական ըլլալով երկու չ'են ցուցուներ, այլ նոյնին հակառակը կը ցուցունեն . զոր օր . (վալիտէյն - ոչ թէ երկու հայր, այլ հայր և մայր) . (էպէլէյն - հայր, մայր, ծնողք) . (զէլէմէյն - այր և կին) :

تبلیک درس — منجی کریم

Բառագիտութիւն — կլատ

խաղել կեղիւմէր վսասել). թու սաման հարասումիւն . սերվեդ ու սաման հարասումիւն . ափինեկ առողջութիւն . քր ֆագր աղքատութիւն (քր ածմ) ֆագրիստէմ արեան պակասութիւն . քիւր ֆագիր աղքատ . ֆուզարա [յգ.] . քրօրտ . գարուրէդ չքաւորութիւն .

تبلاک جسم و روحی استیلا ایدن بر رخاو تدر . ایقای وظیفه
دقدن ، اجراسی الزم اولان بر شیئک حصولندن انسانی منع ایدر .
تبلاک وجودده کسیکلک حاصل ایدر . انسانی فعل و حرکته غیر مقتدر
قیلار . تبلالک راحتی موجب اوله حق یرده بالکس اضطراب درونه
سبب اولور . تبلالک مضر صحتدر . تحصیل معلوماته واجرای حسناته
مانع در . تبلالک بتنون قصور و قابچک منبعیدر . تبل انسان جاهل
قالیر . حتی مکتسباتی بیله غائب ایدر . تبل ایچ چینقنتیسندن پیزار در .
سبی تبلالکی اولدیغنى تقرس ایده من . نهایت تبل թوت و ساماتی
خراب و صحت و عافیتی اخلال و برباد ایدوب ، فقر و ضرورت
اچنده قالیر .

Հարցարան — سؤالر

تبلاک نه در ؟ — انسانی نه ایدر ؟ — تبلالک وجودده نه حاصل ایدر ؟ —
تبلاک راحتی موجب اولورمی ؟ — تبل شایان عفو گوریلورمی ؟ — تبلالک صحنه
فائدہ لیمیدر ؟ — تبل معلومات تحصیل واییک اجرا ایده بیلیرمی ؟ — تبل آدم
نه اولور ؟ — نهایت تبل آدمک حالی نه اولور ؟

شو آلتده کی اصطلاحاتی طبله عباره آره لرنده قوللائمه .

կըպթա ֆէրմայի ասարի սալիքէ (օլ) անցեալ դարերու նախանձ պատճառել .
(իմայի վէճախիպի ու պատիյեէ) ایشای وجایب عبودیه شتابان اولق

գէ շիդապտն (օլ) երախստագիտական պարտա-
կանութիւններն կատարելու փութալ .

عط عنان عنیت ایلک (աթֆի ընանի ազիմէդ (էդ) մեկնման
սանձը դարձնել . մեկնիլ (կառցի և ձիու նման
բաներու համար կ'ըսուի :

Հայերէն Օսմաներէն բարգմանութեան Վարժութիւն . — ԺԵ. Դաս

Դպրոցը տեղ մ'է ուր աշակերտները դաստիարա-
կէն ի միասին դաս կ'առնեն : Հո՛ն տղաք իրենց
կեանքին ամենէն երջանիկ օրերը կ'անցնեն : Դպրոցին
մէջ տղաք կը կըթուին , ուսմոնք կը սովորին . հօն ա-
շակերտներուն սրտերը առաքինութեամբ (վայլին , մտքերը օգտակար ծանօթութեամբ)
(معلومات) կը սովորին . Դպրոցը նոյն իսկ ընտանեկան
յարկն է : Դաստիարակը կամ դաստիարակուհին տղուն
հայրն ու մայրն են , զի անոնց տեղ իրենց զաւակները
կը դաստիարակեն ցերեկը : Դպրոցը ամենէն աւելի
տղայոց աշխատութեան սէրը կտոտայ , որ յառաջդի-
մութեան հիմն է : Դպրոցը վերջապէս ագիտութեան
թշնամին է . ագէտը կոյրի պէս է , արեւոն լոյր չի
տեսներ , բնութեան (طیعت) գեղեցկութիւնները (լավ)
չը դիտեր : Ուրեմն տղաք , ագիտութիւննիդ
վանելու համար (ազա) դպրոց յաճախեցէք , ձեր դաս-
տիարակներուն տուած խրատներուն , դասերուն հե-
տեւեցէք :

Կանոն . — Արարերէսի երկրորդ յողնակին է իգական
 (միւէննէս) բառերուն յողնակին (جع مُؤنث)، որ իգական
 բառին վերջին (و) կամ (ت) գերը չնշելէ վերջ (ات) մաս-
 նիկը աւելցնելով կը շինուի . զոր օր (ողոր-
 մութիւնք) عنایات - عنایت . (ع) اعانت - اعانت . (ع) سعادات - سعادت .
 (ع) ایمانات - ایمانات . (ع) امانت - امانت . (ع) ایمانات - ایمانات .
 կութիւնք վերջը (ا) գտնուի . վիտակ (و) վերջը յողնակի կ'ըլլայ . զոր
 օր . (ع) ادوات - ادات . (ع) ذوات - ذات . (ع) ایدادات - ایدادات .
 (ع) بروات - برات . (ع) ایبرէ վագ - հրովարտակներ . կան
 արական բառեր ալ որոնք (ات) ով յողնակի եղած են . զոր
 օր . (ع) مکتبات - مكتب، حوانات - حوانات . (ع) ایکس :

یکرمی برنجی درس - چالشان بر مکتبی

Բառագիտութիւն — կլատ

بتوں سنہ طرفنہ چالشان چو جقلرک مکافاتہ نائل اولادقلری کونہ توزیع مکافات کوئی دینیر کے غیور لرک مسروور و تبلرک دخی محزون و معموم اولہ جقلری کوندر؛ زیرا چالشان چو جقلر معلمی ری و خلق طرفنہ آقشلانمغه و همت و غیرتلری نسبتندہ مکتب مدیری طرفنہ مکافاتہ نائل اولورل۔ تبلرک جهالی ایسہ معلمی ریک و حضارک نفرتی موجب اولادی فی جہتله آقشلانمغه و مکافاتہ نائل اولہ ماژلر۔ غیرتی چو جقلرک تبلرہ نسبہ دها چوق منی وار ایسہ ده، شمدی توصیف ایدہ جکمز حکایہ دخی چالشانلرک معناً و مادہ مستقید اولہ جقلری ایثات ایدر۔ بر توزیع مکافات اتنا سندہ کنڈی اولادی دخی او مکتبہ کیتیکی جہتله خیر خواه واصحاب ٹروتدن بر پدرک اور ادہ بولنمی اقتضا ایدر۔ بر چو جق مکافاتہ و آقشلانمغه نائل اولادی فی حالدہ تبلر کی مکدر طور دیغندن پدرک نظری جلب ایدر۔ صاحب حسن اخلاق و غیور اولادی ناصیہ حالتن آشکار اولان بو چو جفک احوالنہ آکاہ و محزونیتک اسیاب موجہ سنہ واقف اولمک او زرہ پدر کنڈی اولادی استجواب ایدر۔

اولادی بی چاره چو جغلک یتیم اوله سندن بشقه هیج بر کدری اوله دیغی
پدرینه سویلر . خیر خواه پدر بونی آکلا بجه چوق متئر اولور .
مکتب مدیر یتندن مساعده استحصال ایدوب ، مر حمه آنی اوینه
کوتورور و کنديسنے ولد معنوی ایدر . ایشته چالشان چو جقلر
دنیاده بولیله پک چوق مکافاتلره نائل و بختیار اوله بیلیرلر .

Հարցարան —

توزيعع مكافات نه در ؟ - توزيع مكافات گوننده شاکردان نه اولور ؟ -
چالشان شاکردار نه کی شیئله نائل اولور ل ؟ تبللر نه اولور ؟ - بونلری
انبات ایتك ایچون برحایه سویلیه بیلرمیسکن ؟

— 400 —

شو آلتده کی اصطلاحاتی طلبه عباره آرهلنده قولانعلی .

(۱) ایشای وظیفه مقدسه (ի) փայլի վազը յիշէի մուգատատէսէ (էդ) նուիրական պարտականութիւն կատարել .

(۲) դաթվիլի մէդալ (էդ) խօսքը երկարել .
(ալ) մաթպուադա վէրդէվ նիստար (օլ) հրատարակութեան աշխարհը լուսաւորել .
(ճիլիլէ նիւմայի մէնասափ պիւրուզ (օլ) երեւան գա : .

(۳) համեմէփիրայի դազիմ ու դէքըրիմ (օլ) մէծարանաց և յարգանաց դազաթը դարդարել . (նամակը) մէծաւ դռհութեամբ ընդունիլ :

— 401 —

Հայերէնէ Օսմաներէն թարգմանութեան
Վարժութիւն . — Ժ. Դաս

Աշխատութիւնը մարդուս համար պէտք մ'է . աւանց անոր աշխարհի մէջ բան մը յառաջ չի դար : Եթէ երկրագործը չ'աշխատի , ծոյլ ըլլայ , երկիրը ամուլ կը մնայ , մենք ալ անօթի կը մնանք : Աշխատութեամբ խամ երկաթը պղպատի կը փոխուի , պղղպատն ալ օգտակար է դործիքի : Եթէ դործաւորը դործարանին մէջ չ'աշխատէր , այդ դործիքները լինչւ պէս պիտի շինուէին : Ծոյլ մարդը մարդոց քով (ین) (ناس) անպատիւ կը ըլլայ . Եթէ իր հօրմէն հարատութիւն մը ժառանդած ըլլայ , (انتقال ایچک) (فیصل) ժամանակի մէջ զայն կը վատնէ և ի վերջոյ աղքատութեան և չքաւորութեան մէջ կը տառապի : Աշխատութեամբ մարդ իր արժանապատութիւնը պահպահութեան է (ذایب) (زیارت) կը նայ պահպահել (حافظه ایتك) : Ուրեմն ծուլութեանէ պէտք է խորշիլ (نفرت ایچک) և աշխատութիւնը պէտք է սիրել :

Կանոն . — Արաբերէնի մէջ կայ անկանոն կամ զարտուղի յոգնակի (مع مكسر) , որ թէ՛ արական և թէ՛ իդական բառերու համար է և զանազան ձեւեր (وزن) ունի . այսպէս երեք գրով միավանկ և (حرف) ի պէս կարդացուող բառերուն յոգնակին երկրորդ զրէն վերջը (و) մը աւելցնելով և (հուրուֆ) պէս կարդալով կը շինուի . զոր օր (պարտք) . օք (شوط) , շրոط (پاشیمانی) . պարութ (սուլութ) . պարան (ناریان) . ظرف (سخن) . سطور (ساق) . سطر (ساق) . ظروف (قور) . درس (اصول) . اصول (پول) . اصل (پول) . قبور (قبور) . دروس (դروس) . دروس (պուլուս) : Այս ձեւն ունեցող բառերուն եր-

یکرمی ایکنچی درس — مکتوب
گلات —

سوكيل برادرم ،
بعون تعالي بوندن آلتى آى مقدم طرف عاجزى به ارسال
ایتديكىز « رهنهای قرائت و ترجمه » نام کتابى دخى اكمال ايتدىم .
بو خبر مسرت آور ذات برادرانه لرينىك حددن افرون موجب سرورى
اوله جغنى مأمول ايدرم . لسان عذب اليان عنانىدە نه درجه ترقى
اتدىكىم محصول قرىحە عاجزى او لان شو سطرلردن مستبان اوله جقدر .
بو كسب ايتديكىم معلوماتى او قويوب حسن خاتمه موفق اولدىيغ
برنجى واينجى سنە « رهنهای قرائت و ترجمه و مختصر عنانلى صرف »
نام کتابىزك مؤلفه بورجلويم . جريده لرده مطالعه كنار عاجزانم
اولدىيغ وجهمه مؤلف مومى اليك هنوز ترتيب و نشر ايدىكى « اوچنجى
سنە رهنهای قرائت و علاوهلى صرف عنانى » نام کتابىلردن بور
نسخه سنىك لزومى آشكار بولندىيغىدن آنلرلک لطفاً و سريعاً طرف
عاجزانمە ارسالنى رجا ايدرم . همان جناب واجب الوجود حضر تلى
عمر و عايفتلرى افرون بىورسون آمين . في ۱۰ مارت سنە ۳۱۸
نعمتىبدىه لرى

سوالر — Gurqurwsi

یو فاریده کی مکتوب کیمک طرفدن یازلشدرو؟ - یو مکتوبده نه بیان
اولنیور؟ - نه طلب اولنیور؟ - یو مکتوبده نه القاب یازلشدرو؟ - مکتو به
فصل ختم ویرلشدر؟ - امضا اوزرنه نه یازلشدرو؟
بوجنس مکتوبله نه اسم ویولو؟ - بـ مـکـتـوبـیـ دـهـ آـچـقـ عـبـارـهـ اـلـهـ سـوـیـلـهـ بـیـلـرـ مـیـسـکـرـ؟

12 *Supm* 1318

Սիրելի եղբայր,

Ստացայ ձեր 40 Մարտ 1348 թուակիր նամակը
և զայն գոհութեամբ կարդացի : Եատ ուրախ եմ որ
ասկէ վեց ամիս առաջ զրկած դասագրքերս ալ յաջու-
ղութեամբ աւարտեր են և աւելի դժուարները կ'ուզեաւ
Փափաքդ փութով կատարեցի , այսինքն՝ ուզած գըր-
քերդ գնեցի և թղթատարին յանձնեցի . կը յուսամ
որ յառաջիկայ շաբթու կ'ստանաս զանոնք : Քեզ տես-
նեմ , այս գրքերն ալ մինչեւ տարւոյն վերջը աւար-
տես և Օամաներէնի պէս կարեւոր լեզուի մը մէջ պէտք
եղածէն աւելի հմտութիւն ձեռք բերես : Աստուած քու
հետպ ըլլայ եղրայրու :

Օսմ.ի մէջ նամակներուն ևն.ի թուականը միշտ տակը կը դրուի . ուշագրութիւն ընելու է որ թուականը և ստորագրութիւնը մէկ գծի վրայ ըլլան .

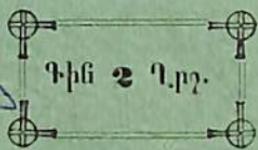
ՎՐԻՊԱԿ

*կջ 10 սող 16 (չոքեկառք) պիտի ըլլայ (չոքեկառք)
» 44 » 6 (յետամտիլ) » » (հետամտիլ)*

«Ազգային գրադարան»

NL0059795

Գին և Պ.Պ.

معارف نظارت و مطبوعات مدیریت علیه‌لرینک ۳۸۵ نومرو لو
رخصیله طبع او لئندر